

Ensk tjóðarhetja tikin av dögum av sínum egnu

Í brátt 400 ár hefur sir Walter Raleigh — ein av tjóðarhetjum Bretlands — verið ein gáta hjá sögumonnum. Liv og lagna hansara er á mangan hátt löyndarfult. Hann var ein djarvur maður, evnaríkur og við rófstum kærleika til móðurlandið.

Raleigh var ein av klettunum sum maktgirnd spaniumaræna rendu imóti. Hann verður altíð mintur sum ein av framherjunum og grundleggjarunum av

andi fyrir allan bretska politikk. Samstundis var grundarlagið lagt fyrir hansara serskylda vinskapi við drottningina. Hann vann hin mesta heiður, men sjálvandi eisini sterkar figgindar, svikarad og óvundsjúka stóðu honum nær, og tann sum skuldi halda seg í makthæddini, mátti duga at snúga sær sum ein allur.

Tað var eitt sera lúnskt og náðileyst spæl, ið har fór fram.

kom at vera byrjanin til enda Raleighs. Jákup I kongur bannlýsti hann frá hoffinum, tók frá honum alla ávirkan og lat hann fongsla, skuldsettan fyrir at hava havt í hyggju at seta Lady Arbella Stuart til drottning. Undir rættarmálinum kom ikki fram eitt einasta prógv, ið gekk Raleigh imóti, men kortini var hann dómur til deyða.

Virðingin fyrir konginum, sum frammanundan var litil,

**Sir Walter Raleigh
doyði sum ein djarvur
maður, men fyrst
mátti hann skunda
undir høðilin**

bretska heimsveldinum. Hóast tað var hann tikin av dögum av sínum egnum landsmonnum. Hvussu kundi hetta bera til? Hann var sendur til skafottid í 1618. Á tann hátt var deyðadómurinn, sum hann hevði fingið 15 ár frammanundan, fullgjørdur.

Walter Raleigh og Elisabeth I.

Hann var borin í heim á einum bóndagardi í East Bugleigh Devonshire, í 1552. Ungur kom hann uppí herin, har hann tók seg kvikliga fram. Sum kapteynur bleiv hann kendur, tá bretar bardu niður Desmonduppreisturin í Írlandi. So kom dagurin, tá hann heilsaði uppá Elisabeth I drottning — kanska hin mest sagnkenda av teimum ensku drottningunum. Hesin stóri krigsmaðurin hevði stóra ávirkan á hana, og hon steðgaði ikki við at gera hann til ein av fremstu álitismonnum sínum. Tá byrjaði hansara lagna virki við hovið, og hann kom at vera ein av teimum monnum, ið vóru avger-

Walter Raleigh verður forelskaður

Kreppan í lívi Raleighs kom, tá hann forelskaði seg við Elizabeth Throgmorton, einari av hoffdamunum hjá drottningini. Hann misti hjarta sitt fullkomu ligu til hesa ungu stakvokru kvinnuna, og — ringast av øllum — hann gifti seg við henni. Hetta var meira enn drottningin orkaði at bera. Hon meinti sjálv, at hon hevði einkarætt uppá vælild Raleighs og vildi ikki vera skýgvað til viks av nøkrum øðrum. Brennandi av óði gav hon boð um, at Raleigh skuldi setast fastur, og hann var beinanvegin tikin og ferdur til Tower. Her var hann bert verðandi í tveir mánaðir. Drottningin hevði umrátt seg og viðgekk, at fongslingin var himnarópandi órættvis. Um fangin nakrantíð fekk umbering skal verða ósagt, tað vildi óivað verið ov mikið kravt tá í tíðini.

Byrjanin til enda Raleighs

Elisabeth doyði í 1603. Hetta

fall heilt á botn. Hann sá hvønn vegin vindurin blásti, og visti siit »stórsinnie« við at broyta deyðadóminn til 13 ára fongslu aftanfyrir múrarnar í Tower.

So leingi kom Raleigh tíð ikki at sita, kongurin hevði frætt, at teir hovdu funnið gull á Ný Guinea, og hann sendi menn avstað at kanna, hvussu vorðið var. Raleigh setti hann sum leiðara fyrir ferðini — tí mátti hann latast leysur.

Hin miseydnaða ferðin

Av ymiskum orsøkum, ið Raleigh ikki var harri yvir, miseydnaðist ferðin fullkomuliga. Lutakararnir komu heim tómhentir heimaftur, og kongurin var alt annað enn blíður. Hann hevði verið fullvisur í at vinna risastórt ríkið. Ein mátti gerast syndabukkur — og sjálvandi fall skuldin á Raleigh. Í hesum dögum hevði Jákup I kongur av Bretlandi, samráðingar við Spania um botan av teimum alspenitu víðurskiftunum landanna millum. Sum tekin uppá sín góða vilja, lat hann spaniumenn vita, at hann

Verður nýggja danska abortlógin nýtilig?

Tiðindi úr Danmark siga, at løgmálaráðharrin, K. Axel Nielsen, hevur í umbúnað at leggja fram lógaruppskot í Fólkatingsinum um frian abort.

Tað, sum menn ivast í er, um málið eigur at verða sett undir fólkaatkvøðu.

Núverandi løgmálaráðharrin sigur, at tað verður ikki neyðugt við eini fólkaatkvøðu. Hann sigur, at Javnaðarflokkurin, Sosialistiski Fólkaflokkurin og Radikali flokkurin óivað fara at verða samdir um, at ein fólkaatkvøða verður ikki neyðug. Í Vinstraflokkinum eru menn ójavnir á máli.

Til tess at eitt lógaruppskot kann verða sett undir fólkaatkvøðu, krevst, at í minsta lagi ein trýingur av fólkatingslimunum eru fyrir hesum.

Í fólkatingsinum umboða 31 limir Konservativa flokkin, 30 Vinstra, 27 Radikala, 71 Javnaðarflokkurin og 17 limir umboða Sosialistiska Fólkaflokkin.

Væntandi verður uppskotið lagt fram um einar trýggjar vikur.

Kann lógin verða nýtt?

Eftir øllum at døma verður ivingarsamt um nýggja lógin kann verða nýtt, siga læknar. Í uppskotinum verður m. a.

K. Axel Nielsen, løgmálaráðharrin — verður uppskot hansara ónýtiligt?

sagt, at læknar sjálvir kunnu avgera, um teir vilja geva kvinnum abort ella ikki.

Ein lækni á Sællandi sigur, at vandi er fyrir, at ov nógvur kvinnur fara at biðja um abort, um so er, at nýggja lógin kemur í gildi.

— Vit kunnu als ikki taka imóti øllum teim kvinnum, ið fara at biðja um abort, sigur læknen.

var tilreiðar at »offra« Raleigh, teirra erkafigginda. At hann sló tver flugur við ein brest og samstundis fekk persónliga hevnd fyrir hina misseydnaðu Guinea-ferðina, segði hann onki um.

Deyðadómurin forðar nýggjari rættargongd

Kongurin vildi hava Raleigh aftur fyrir rættin, men fekk at vita, at hetta ikki kundi lata seg gera eftir galdandi lóg, tí maðurin var longu dómur til deyða einaferð. Aftaná ymisk loftróðislig ósonn snildi var kunngjørt, at deyðadómurin skuldi fullgerast.

28. oktober 1618 fór Raleigh fyrir seinastu ferð úr Tower. Hann hevði eitt eina vala máltíð og roykti fleiri pipur, áðrenn hann var ferdur til rættarstaðið. Hann virkaði róligur og sum um einki skuldi henda. Hann hevði funnið seg til rættis í teirri lagnutungu tilveruni. Ein hetja er ein hetja í einari slíkari løtu — just tá.

Áðrenn avrættingina kravdi hann at sleppa at siggja óksina hjá høðilinum. Hann lat tveir fingrar gliða eftir eggini, og gav handlangara deyðans hana aftur við orðunum: »ger av við meg, tá ið eg retti armarnar fram.« So legði hann høvdið á stabban og boðaði høðilinum frá. Men maðurin gjørdi onki fyrr enn Raleigh rópti: »Hvat

Keypið

frá teimum, sum lúka í

SOSIALINUM

ert tú ræddur fyrir? Høgg maður — HÖGG!

Tá mátti høðilin hogga. Soleiðis doyði sir Walter Raleigh, sigurharrin í so mongum bardögum, og maðurin, ið skrivaði meistaraverkið »The history of the World.«